

„Edinost“

zdravje enkrat na dan, razen sedeli in
ravniki, ob 4. uri zvečer.

Naročnina zunaj:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 3 kron

Naročnino je plačevati naprej. Na ra-
čun ob prejemu naročnine se upravlja
na zbir.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
sodbe številke po 6 stotink (3 nč);
izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah v petitu. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom
Poslana, oamrtne in javne zahvale do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje spre-
jema upravljalstvo. Naročnino in oglašje
je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravljalstvo, in
sprejemanje inšertov v ulici Molin
piccolo št. 3, 11. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Javno zborovanje

političnega društva „Edinost“ v Škedenju
dne 26. januarja 1902.

(Zvrstetec.)

Vlada je kriva.

Predsednik Mandić: Ozirom na za-
nimiva izvajanja g. dr. Rybářa dovolite mi,
da povdarim, da mestna gospoda niso jedini
krivi ampak, da so krivi tudi oni, ki bi
mogli in tudi morali preprečiti, da je uprava
mestne občine tako slaba. Vlada je tudi
kriva! In jaz bi prosil tu navzočega zastop-
nika vlade, da izvoli to izjavo našo zabeležiti.
(Viharno odobravanje.)

Dr. Rybář: Tudi jaz bi želel prid-
dati par besed k tej apostrofi g. predsednika
Mandića.

Nam očitajo od vladne strani, kadar
zahtevamo kaj, češ, da smo v manjšini, da
torej moramo molčati! To je skrajno kri-
vično in ni v soglasju z nalogo in dolžnostjo
države! Upravi države je ravno to v prvo
dolžnost, da brani šibkeje, nikari pa močnejše.
Oni, ki je močnejši, se lahko sam brani.
Uprava države bi morala skrbeti in prepre-
čati, da močnejši ne bo šibkejšega dušil! Tako
res plemenito nalogo naj bi vršila država.

Sicer pa je ta izgovor hinavski in ne-
resničen, ako se govori, da smo mi v manj-
šini in da zato moramo biti skromni. O tem
nam priča statistika, uradna statistika. Pred
40 leti so bili našli v Trstu 52% naših
ljudij, in le 35—37% ljudij italijanske na-
rodnosti. Pred 40 leti so bili torej naši
ljudje še v razmerno veliki večini. Ali po-
navljam: tudi tedaj so šteli ljudje, ki so bili
naši nasprotniki in vendar so nas našli
52%! Tedaj bi bili tudi mi lahko govorili:
Mi smo v večini, manjšina naj molči! Ali
naši ljudje niso nikdar znali tega. Kako je
prišlo pa, da smo tako nazadovali v številu,
drugorodei sodeželani pa napredovali?! Go-
spoda, tu je naša odprta rana — šolstvo!

Šola je kriva, šola nam je odtujila toliko
našega življa. Oni so odpirali šolo za šolo,
nam pa niso odprli ni ene nove šole. —
Ker nismo imeli šole, nismo mogli
vzdrževati svoje posesti, to je: števila
svojih duš. V tem je torej krivica, ki se
nam godi v tem vzrok našemu pro-
padanju — v šoli. Za svoje otroke so n. pr.
Italijani tudi po nekaterih krajih okoli
zasnovali italijanske paralelke, ali za naše
otroke v mestu nočejo zasnovati šole in se
izgovarjajo na tisto 4-kilometersko oddaljo.
Oni so dobro računali, da si potem šole
morejo tudi iz slovenskega življa ustanovljati
svojo maso, a z maso da jim je možno go-
spodariti tudi nad nami

Nam pravijo, da smo barbari, tudi če
zahtevamo šole. Barbarske pa so v resnici
razmere, ako se nam godi, kakor se godi
tudi meni, da moram pošiljati svojega otroka
v šolo, kjer ga poučujejo v jeziku, ki ni njega
materini jezik. Ne, tisti, ki zahtevajo šolo,
niso barbari, pač pa so barbari tisti, ki od-
reka jo šolo! (Burno odobravanje.)

Oberdankovi sorodniki.

Na poziv gospoda predsednika, naj se
oni, ki želi kako pojasnilo, priglasi za besedo,
oglasil se je zborovalec g. Ivan Križman-
čič ter je naprosil slovenske mestne sveto-
valce, naj interperirajo v mestnem svetu,
da-li je res, da mati in sestra znanega
zločinca Oberdanka uživati od tržaške
občine penzijo?! (To je namreč oni Ober-
dank, ki je hotel umoriti našega cesarja in
je bil potem radi tega obsojen na smrt in
obešen! Op. ur.)

Dr. Rybář: Glede te stvari ni potreba,
da interperiram v mestnem svetu, ker mi je
popolnoma dobro znana in jo hočem takoj
pojasniti. Oberdankova mati uživa res pen-
zijo in sicer kakor udova po mestnem urad-
niku, čemur ni možno oporekati in se ne da
nič storiti. Oberdankova sestra, prav za prav
polusestra, pa je na magistratu v službi ka-
kor telefonična uradnica. Ko je bila ta služba
razpisana, prosilo je za njo več gospic in med
njimi tudi Oberdankova polusestra. Nekatere
izmed teh prosilk so bile tudi pri meni in
se mi priporočale, naj se potegnem za nje,
ker se boje, da bodo bržkone hoteli imeno-
vati Oberdankovo polusestro! In sicer ravno
zato, ker je Oberdankova polu-
sestra! Mestni gospodje se seveda lahko
sklicujejo na to, da oni niso najmanj gledali
na njeno sorodstvo, marveč, da so jo imeno-
vali, ker se jim je zdela ravno ona najspo-
sobnejša med vsemi prosilkami. Sicer bi pa
morala vsa ta stvar bolj zanimati slavno
vlado, nego nas.

Predsednik Mandić je tudi sprego-
voril par besed o Križmančičevi interpelaciji,
menč, da ga veseli, da se je ta stvar spravi-
la na dnevni rad; veseli pa ga ravno zato,
ker je tu navzoč vladni zastopnik.

Šolsko vprašanje pri sv. Mariji Magda- leni spodnji.

Zborovalec gosp. Anton Miklavc:
Jedna najglavnejših zahtev, ki jo imamo
Magdalenčani, je ustanovitev ljudske šole.
Že toliko let se potegnemo za to, da bi se
nam ustanovila ljudska šola, ker je za naše
otroke škedenjska šola preveč daleč, a ven-
dar nam magistrat noče ustreči na noben
način. Izmed vseh mestnih svetovalec, ki so
doselej zastopali prvi okraj, je bil jedini dr.
Sancin, ki se je večkrat v mestnem svetu

potenzal za ustanovitev te prepotrebne šole.
Ker sem prepričan, da se bo za to stvar še
najmanj brigal naš sedanji zastopnik Banelli,
prosim slovenske svetovalec, zastopnike dru-
gih okrajev, naj bi se ozrli na to našo željo!
In navzočega gospoda dr. Rybářa prosim,
da bi nam pojasnil, ako ve, kako stoji sedaj
z vprašanjem gledé te šole, ki se nam je
bila svoječasno obljubila.

G. dr. Rybář: Leta 1898. je sklenila
laška večina mestnega sveta, da najme več
milijonov posojila, s katerim denarjem so ho-
teli izvršiti razne nujne stvari. Laška večina
je želela, da bi za najetje tega posojila gla-
sovali tudi slovenski svetovalci ter so jih
nagovarjali k temu z raznimi obljubami.
Slovenski svetovalci so takrat obljubili, da
bodo tudi oni glasovali za to posojilo, ako
se primeren del istega porabi za potrebe
okolice. Laški svetovalci so na to pozvali
okolicianske poslance, naj sestavijo izkaz vsega
onega, o čemer se jim zdi, da je za okolico
najnujnejše. Slovenski svetovalci so res sesta-
vili ta izkaz, v katerem sti bili, med drugim,
navedeni tudi šola v Gropadi in šola pri sv.
M. Magdalen. Šola v Gropadi so Italijani
vsprejeli, za ono pri sv. M. Magd. pa so
rekli, da ni potrebna in so se tej zahtevi
celó smejali. Vsakokrat, kadar zahtevamo mi
za naše otroke slovenskih šol, nam očitajo,
da hočemo delati Lahom krivico. Zadnje
razprave v mestnem svetu so vas morale
poučiti, da sedaj Labi nočejo zgraditi niti
šole v Gropadi, katero so bili svoječasno
obljubili; še mnogo več pa se seveda branijo
ustanoviti šolo pri sv. M. Magdalen.

Ali jaz se ne čudim toliko Lahom, da
nam nočejo ustanovljati šol, temveč se čudim
mnogo bolj vlad, ki trpi tako krivično po-
stopanje. Za šolo mora skrbeti tudi država,
ker je za njo gotovo mnogo boljše, ako ima
olikane državljane, nego če ima tepce. Ne-
briznost vlade za naše šolstvo se posebno
vidi v vprašanju gropajske šole. Ker se ma-
gistrat brani ustanoviti v Gropadi šolo, na-
ložilo je (na prošnjo Gropajcev) namestništvo
magistratu, da mora dati preiskati tamošnje
vremenske razmere, da se tako ugotovi, da-li
je ustanovitev te šole potrebna. Tekom štiri-
h let pa je poslal magistrat samo enkrat
tja gori komisijo in namestništvo ni storilo
prav nič, da bi magistrat hitro rešil to stvar.
Magistratu je seveda prav, da stvar spi, in,
kakor se vidi, vladi — tudi! Ravno tako spi
vprašanje slovenske šole v Trstu. Naši na-
sprotniki nam vedno pravijo, da smo bar-
bari; kadar pa zahtevamo šol, da bi se izo-
brazili in olikali, pa nam nočejo dati istih!!
(Burno ploskanje!)

Za besedo se je oglašil Miloš Barič,

ki se je pritoževal, da se je Nemcem, ka-
terih je v Trstu tako malo, dalo toliko šol,
nam pa, katerih nas je mnogo več in ki
smo tu doma, nočejo dati v okolici zadostno
število šol, v mestu pa sploh nobene!

Zaključek.

Ker se ni nikdo več oglašil za besedo,
je g. predsednik zaključil zborovanje z iskreno
zahvalo do zborovalec in izreki nado, da
po naukih in pojasnilih, ki so jih dobili da-
nes, se o prihodnjih volitvah vsi pošteti
Škedenjci združijo zopet okolo naše zastave,
kateri sledijo vsi, ki res hočejo dobro naši
slovenski okolici. (Živa pohvala.)

Politični pregled.

V Trstu, 3. feb. 1902.

Iz proračunskega odseka. V soboto
je ta odsek dovršil razpravo o naslovu »vi-
soke šole« in prešel v razpravo nič manjše
kočljive točke »srednje šole«. Prvi govornik
je bil znani prijatelj Slovencev, štajerski grof
s čudnim in težko napisljivim imenom
Stürgkh, ki je velik in v političnih kro-
gih slavno znan po svojih ambicijah, ki pre-
segajo njegove sposobnosti tako kakor visok
cerkveni zvonik kajžico najrevnejšega va-
ščana!! Grofu Stürgkhu je torej pripadla
naloga, da vzame v svojo obrambo roko, ki
se dviga, da v takozvanem že poslušem
vprašanju celjskega gimnazija pripomore
Nemcem do zmage in poruši Slovencev za-
vod, ki ni le eminentna kulturna potreba šta-
jerskih Slovencev, ampak, ki mora biti ravno
v Celju, ker je to mesto središče kompaktni
masi naših rojakov na Štajerskem. Grof
Stürgkh je torej utemeljeval resolucijo, ki
zahteva naj se slovensko-nemški razredi v
Celju sukcesivno odpravijo, za to pa naj se
dvojezične paralelke na državnem gimnaziju
v Mariboru odtržejo od matice in naj se
združijo v poseben slovenski spodnji gimna-
zij!! Po tem, na videz nedolžnem ovinku bi
hotel Nemci Slovence pripraviti ob gimnazij
v Celju. Na videz je ponudba Stürgkhova res
nedolžna, ali morda celo prikupljiva. Tega
krivega menenja je tudi »Reichswehr«, ki se
sicer trudi, da bi nekoliko pravičnejše sodila
stvari in očita celo Nemcem, zakaj se kapri-
cirajo, da se moraj« ravno slov. vspelednice
v Celju odpraviti!

Vendar pa dunajski list ne more umeti
Slovencev, zakaj da se branijo take »dobre
kupčije«, češ, za slovenske vspelednice bi do-
bili samostojen gimnazij. No, iz resolucije
Stürgkha samega je razvidno, da ponujani
samostojni gimnazij v Mariboru ne bi bil
slovenski!! Slovenski bi bil le v spodnjih

PODLISTEK.

Vladimir.

Hrvatski pisal Avgust Šenoa, prevel M. C-tič.
II.

Na vedrem nebu njegove domače sreče
je visel jeden jedini oblakič, radi katerega
se je tu pa tam nekoliko namračilo umno
čelo njegovo. Da, često, ko je Lacko sedel
za svojo mizo, delujoč pridno in živo, uhajalo
mu je oko na krasno akvarelno sličico nje-
gove Klare, ki je stala pred njim v zlatem
okvirčku. Pero mu je tedaj padlo iz roke,
glava se mu je povesila, a iz prs se mu je
izvil globok vzdih. Leto dni je minolo od
dneva poroke, a Klara mu še ni povila de-
teta. To je bil ta oblakič.

A Klara? Cvela in rastla je v tej družbi,
kakor se steblo, polno bujnega listja, ali —
brez sadu širi na vse strani. Ko je z Lackom
pod Lipo sklepala ljubavni dogovor, bil je
nje glavni pogoj, da bo za-se gospodinja v

hiši, da bo smela razvijati karakter po svoji
volji. Ladislav jej ni nikakor kršil te točke.
Mlada gospa Dobranička ni imela deteta,
najglavnejše zabave mlade zakonske žene;
mož jej je imel polno resnega posla, za ka-
teri se ni brigala, ni vpraševala, deloma, ker
ni nič razumela o tem, deloma, ker tudi
ona se svoje strani ni hotela kršiti dogovora.
Trebalo jej je torej iskati zabave drugje; a
kdor ima denarja, lahko najde tudi zabave.
Klara si je nabavila prelep angleški kabrio-
let z vitko četverouprego. Divno je bilo
gledati, ko je krasna Amazonka v fantastični
obleki sama na »kozlu« gonila konje proti
parku maksimirskemu, dočim je poleg nje
čepel bel pes-hrt. Ljudje so se ustavljali in
se divili temu skoro čarobnemu pojavu. Ni
bila to več tista energična devica strogega
lica, ampak pohlevna, rekel bi, koketna žena
peklenščekove navi, ki je na svojem vozu
letala in letala, kakor da bi rada dosegla
cilj, a po brzini bi sodil človek, da ta cilj
mora biti na kraju sveta. Klarina prav je

postajala bolj in bolj nemirna, strastna. Da si
je doma kratila dolgi čas, dala si je na svo-
jem vrtu med drevesa obesiti visečo mrežo.
V istej se je zibala po dve tri ure, kadé
cigarete, čitaje Balzaca in Paul de Kocka,
a kadila je strastno, kakor človek, katerega
muči neko silno, a neumljivo hrepenenje za
nepoznanim ciljem.

Klara je rada zahajala v družbe in se-
znajala se je z vsem odličnim svetom. Njena
prijaznost, ljubkost, njena dovzetnost je osvo-
jila srce vsakogar, da Klara je postala go-
spodarica družbe. Po njeni volji, po njeni
osnovi so odličnjaki prirejali svoje zabave,
da, skoro je postala tudi idealom žensk — a
to je redkost, velika redkost. Klara je po-
stala tudi kraljica mode. »Dragi mojster«,
tako so zagrebške gospe vsikdar govorile
svojemu krojaču, »moje krilo da bo točno
tako, kakor bilo je ono podžupanice na zadnjem
plesu«, ali pa je govorila prijateljica prija-
teljici: »Ali si videla coifuro Dobraničkino
minolega četrtka v loži? Božanstvena! Tudi

jaz si naročim tako.« — Klara je videla to,
Klara je čula; hitro, neopaženo je menjala
modo za modo, da je omamljala družbo. Njene
kombinacije so bile drže, izvirne, ali dra-
žestne in ukusne. Zagrebške gospe niso mogle
dohitevati razlikosti, novosti in — draginje
Klarinih mod. Ladislav je molčal, stari Kle-
menič je skakal od veselja, se potil in potil
in poté se pošiljal Klari silo denarja. V dra-
žestnem boudoiru, prirejenem v modrikasti
svili, v postelji, nakičeni obiljem dragocenih
čipk, je Klara ležala navadno do poludneva
in si izmišljala nove zabave, nova pustolov-
stva, a vsaki dan točno ob 11. uri je stopala
v sobo sobarica, noseča na srebrnem krožniku
par parfumiranih rokavic, ali par finih drago-
cenih čevljev, ter rekala: »To pošilja mi-
lostivi gospod!« Klara se je nasmihala in je
o tem često odgovarjala: »Dobro je Pavlina!
Reči milostivemu gospodu, da ga poljubljam
v srce. Pavlina, vzemi le rožnato sviljeno
krilo, ki sem je imela predvčerajšnjim pri ba-
ronici X! Da, tudi moj beli klobuk vzemi!«

razredih, v zgornjih pa bi bil nemški! A pomislite treba, da za ta »slovenski« gimnazij bi ne izgubili mi le razredov v Celju, ampak tudi že obstoječe vspretnice na gimnaziju v Mariboru. Zamenili bi torej dve ustanovi za jedno, ki pa bi nam istotako visela v zraku! Kajti danes jutri bi se utegnil oglašiti kakov drug grof Stürgkh, ki bi menil, da Maribor je nemško mesto, v katero ne spada slovenski gimnazij. In isti Nemei, ki se pripravljeno potegniti z današnjim grofom Stürgkhom, bodo gotovo pritrjali grofu Stürgkhu od jutri. Štajerski poslanci naši imajo torej povsem prav, ako delajo tako, kakor zahteva od njih previdnost, da namreč odklanjajo grof Stürgkhovo ponudbo. V istem mislu kliče tudi »Süddeutsche Presse«: Tímeo Danaos et dona ferentes! Le v tem slučaju bi se mariborski list zadovoljil z nemško ponudbo, ako bi v Mariboru ustanovili popolen slov. gimnazij! A mi menimo, da bi morali naši vrhu tega nekako iskati garancij, da ne bo ista roka, ki bi sedaj dala, v par letih zopet grabila. Do slovenskih poslancev se obračamo vnovič z nujno prošnjo: bodite trdi!! Isti grof Stürgkh je stavil še eno resolucijo, ki zahteva glede češkega gimnazija v Opavi nekaj sličnega kakor glede našega v Celju. Resolucija pozivlja namreč vlado, naj rešeni gimnazij premesti iz Opave v kak drug kraj s pretežno češkim prebivalstvom. Za vse to pa zahteva Stürgkhova resolucija še posebno drugo nagrado — Nemeem v Šleziji. Nemškemu komunalnem gimnaziju v Zameku naj se poviša državna subvencija na 24000 kron. — Skromnost Nemeem je vedno jednaka: če hočejo, da bi se komu kaj vzelo, pa zahtevajo hitro, naj se njim toliko več da!

S tem pa še ni bila v sobotni seji proračunskega odseka izprljena skromnost in nesebičnost Nemeem. — Kar je nedostajalo v tem pogledu po Stürgkhovih resolucijah, je popolnil znani kranjski baron Schwegel. Mož bo gotovo hlabro glasoval za Stürgkhove resolucije, a je vendar zahteval najnedolžnejim obrazom, naj se za to da nagrada tudi Kočevcem na Kranjskem: gimnazij v Kočevju naj se spopolni v državni viši gimnazij!

V razpravo so v soboto posegli še posl. Romanović, Začek, Vuković, dr. Byk, Barwinski, Romančuk in Skene. Dan prihodnje seje proračunskega odseka ni še določeno, marveč se prijavi členom pi menim potom.

Narodoslovje in politika v Avstriji. V dunajskem tedniku »Die Zeit« je berlinski časnikar Wolfgang Kirchbach objavil štiri sestavke z gornjim naslovom, ki vzbujajo splošno pozornost, zatorej podajamo tu tudi mi v glavnih potezih, kar je priobčil berlinski časnikar. Pisatelj pravi, da je večkrat potoval po Avstriji ter se prepričal, da človek ne najde v nobeni državi tolike različenosti, kakor v Avstriji, ker tukaj nahaja mnogo plemen Arijecev, Mongole in Semite. Tudi Nemei niso jednaka plemena, ker na Dolenjem, Gorenjem Avstrijskem, na Soligrajskem, Koroškem in Štajerskem bivajo potomci Bavarcev, na severu Avstrije pa Frankov, na Ogerskem, Sedmograjskem so Švabi. Čehi so si po telesnem svojstvu v marsičem jednaki s Srbi. Slovaki bodo še imeli eni faktor; tam se še nahajajo zakladi moške lepote; da se le-ti vzdignejo in razkrijejo, to bo naloga prihodnjih časov, posebno če bodo Čehi umeli svojo vzhodno nalogo. Jugoslovani so čudovita narodopisna istinitost. Slovanstvo se vzdiguje povsodi. Rumuni nas po svoji lepoti spominjajo Toskane in Romagne. In v sredi teh so Madžari, med njimi pa se odlikujejo Cigani po svojih hinduskim obrazilih in očeh; Zida pa najdes povsodi z asirskimi, egipskimi in babilonskimi obrazi. Ciganska muzika je baje elektrizirala Liszta, Beethovena, Schuberta in Brahmsa.

Vsa ta plemena pa — izvzemši Madžare — niso osamljena, ampak se naslanjajo na mogočne sorodnike. Če so tudi slovanska plemena razdeljena, vendar kažejo kajgotrznice v Pragi, v Krakovu, v Zagrebu in v Belemgradu, da imajo zveze med seboj. — Usodepolna je zmeta, da bi se slovanska plemena ne mogla razumeti; samo nekaj dobre volje treba in ta plemena se nauče svojih narečij, kakor se južni ali srednji Nemei uči Frie Reuterjeve nizonemščine.

V takih razmerah se opazovalcu narodnih posebnosti usiljujejo jako važna vprašanja. Prvo je, se-li združenje takih narodnih individualnosti sme smatrati za naravno; drugo,

je-li potrebno; in tretje, je-li je trpežno? Če pritrdimo tem vprašanjem, kako se more izvršiti trpežnost takih združenj? Kateri narodopisni, praktični in pravstveni zakoni so nam poroki za to, da bi se v takih razmerah vzdrževala kulturna jednota? Kam naj stremito državniki? Naj li skušajo vzgojiti neko mešanico, da bodo lože vladali, in da plemena ne bodo tirala pangermanske, panslovenske in panromanske politike? Ali naj Čehi izginejo v Nemeih in Nemei v Čehih? Ali naj Madžari Slovakom, Vlahom, Nemeem, Srbom, Hrvatom in Slovincem usilijo svoj jezik in v tem mešanju izgubijo svoje bistvo? Doslej se v Avstriji ni zgodilo kaj takega še nikjer, kajti tipi so nepomešani in se odlikujejo celo po svojih nošah. Ali naj državniki pestujejo ta plemena in jih jačijo v svojstvih? Take razmere so brez primere v zgodovini. In če koristi uprav to pačenje individualnosti — katere višje ideje bi morali gojiti državniki in poklicani zastopniki teh narodov, da bi obdržali izpoznano višjo jednato?

Predno odgovorimo na vsa ta vprašanja, moramo biti na čistem v tem vprašanju: kaj si je človeštvo, posebej pa zemljepisno politični kompleks: »Avstrijsko-Ogersko« doslej izkusilo, ali česar se je naučilo o vseh dosedanjih poskusih — plemena vladati z drugimi plemeni?!

Odlični slovenski pisatelj, ki nam je doposlal ta-le kratki pregled vsebine iz sestavkov berlinskega publicista, nam je obljubil zajedno, da spregovori nekoliko podrobneje o tej razpravi.

Poljaki v Nemčiji. In da bo mera krivice polna do vrha, vzvračuje Poljakom v Nemčiji tudi Cerkev Pomoč. Celih krajev je, kjer svečeništvo ni le tuje narodni misli poljski, ampak naravno sovražno. Razmerno najprijazneje je svečeništvo v Poznanjski in v zapadni Pruski, kjer je izišlo iz naroda. 85%—90% ga je čisto poljskega pokolenja in čuti tudi z narodom. Tu je svečeništvo, zlastih na selih, kjer kolonizacijska komisija razvija svojo narodno delavnost, poleg posvetne inteligencije najodločnejši voditelj naroda. V pohvalo treba mu priznati — tako pravi avktor v »Obzoru« — da se bolj in bolj okleplje narodnosti in da vedno manje iziše klerikalizem. Velikih nepravil ima poljska narodna stvar v gornji Šleziji, kjer je svečeništvo po narodnosti nemško in se skupno s hakatisti in vlado s propovednice doli vojuje proti poljskemu jeziku. Škofa v Vratislavi in Warmji sta najočitneja neprijatelja poljske misli med svojimi verniki ter proganjata poljske svečeniške. Nemški duhovniki tirajo poljski jezik iz cerkve, da-si so velika večina vernikov Poljaki. Nemškemu svečeništvu se imajo Poljaki zahvaliti, da bo gornja Šlezka še dolgo volila nemške katoliške poslance takomenovanega centra, ki so odločni nasprotniki narodnega razvoja v gornji Šleziji. Poljsko ljudstvo je izvolilo tudi današnjega predsednika nemškega parlamenta, grofa Ballestrema, ki je pred nekoliko leti izjavil, da treba »po ustih udariti poljske agitatorje v zgornji Šlezki.«

Nikjer, torej tudi v cerkvi ne, nimajo Poljaki iskrenih prijateljev, in to dejstvo jim veleva, da se morajo naslanjati le sami na-se, da morajo skrbeti za samoobrambo, samopomoč. Med seboj nabirajo moralna in materialna sredstva. Siromaki so, ali njihova požrtvovalnost ne pozna siromaštva pojedinca in tudi najsiromašnejši daje svoj groš in tako se nabira za najrazličnejše uredbe.

Vojna v južni Afriki. Kdor ima prav, kdor se čuti se svojimi nazori na trdnem, kdor ima zavest, da je njegova stvar dobro fundirana, ta vam poprej (tako nas uči skušnja) odjenja od svojega stališča, ako ve, da bo s tem koristil dobri stvari, nego pa človek, ki je v polni zavesti začel slabo krivično delo in ki, tudi v polni zavesti, nadaljuje krivico. In če oni, ki ve svojo stvar fundirano, tudi ne odjenja v stvari sami, pa je vsaj koncilijantnejši in gleda rad, da nasprotniku olajša umakovanje; kdor pa zavestno dela krivico in se torej zaveda, da mu je braniti krivično, grdo stvar, ta je običajno srdit, trdovraten in neizprosno in brani svojo stvar tem ljuteje, čim glasneje mu govori notranji glas, da nima prav. In če se k tej trdovratnosti, izhajajoči iz zavesti o lastni krivičnosti, pridružuje še požrešnost in poželjivost, potem se trdovratnost spreminja v živalsko besnilo.

To moremo opaziti sedaj na angleških mogoteih. Vedo, da nimajo prav, vedo, da so brez vsake etične opore izzvali nesrečno — afriško vojno, vede, da je to zgolj roparska vojna in da s to

vojno gazijo načela civilizacije in da teptajo povsodi veljavna mednarodna prava; ali oni vedo tudi, da gonijo v mesnico tisoče svojih lastnih sinov, da upropaščajo finance lastne dežele in da lastni domovini s to vojno vežejo roke in jo delajo obnemoglo na vseh delih sveta; in vedo slednjič dobro, da ta sramota človeštva to žaljenje čiste humanitete utegne trajati še jako dolgo — vendar ne le da nočejo odjenjati od svojih zahtev po popolnem uničenju vsake svobode in samostalnosti južno-afriških republik, ampak niti toliko tolerantne — človeške se nočejo pokazati, da bi se jim junaški narod Burov mogel približati brez srama, brez pelina, brez žgočega ponižanja v duši.

Čitateljem je znano, da se je Holandska vlada nekako ponudila za posredovalca, da bi se storilo kraj prelivanja krvi v južni Afriki. V listih čitamo pa sedaj, da bo odgovor angleške vlade skrajno oduren, češ, da ta vlada ne bi mogla vzeti v poštev nobenega drugega predloga nego brezpo- gojno predajo!! Če hočejo Buri položiti orožje, naj se obrnejo do — lorda Kitchenerja!

V tej zadnji apostrofi je obseženo nečuvno žaljenje, je insinuvacija, ki mora slehernemu Buru pognati kri ogorčenja v obraz. Od rok tega lorda se cedi kri nedolžnih žrtv. Ta zver daja Bure, ki so se odprto in odkrito ter kakor pripoznana vojujoča stranka borili proti Angležem, ki torej niso bili nikoli še angleški podaniki — torej take ljudi — laje, čim so se udali in položili orožje, proglašati za angleške podanike, da jih more potem obsojati in streljati kakor angleške podanike, ki so zagrešili veleizdajo s tem, da so se borili v vrstah Burov!! Človek, general, ki more kaj takega, aima človeškega čuta v sebi, nima poštenja, nima srama, je jednostaven krvnik! A Angleži zahtevajo v svojem odgovoru na ponudbe Nizozemske od Burskih voditeljev, naj se obrnejo do — Kitchenerja. Angleži ne zahtevajo torej le, naj Buri kapitulirajo popolnoma, ampak zahtevajo od njih, naj sramotno kapitulirajo, naj se ponižajo, naj se osramote!!

Tržaške vesti.

Mestni svet. — (Zvršetak poročila o seji minolega petka.) Svet. Rascovich je menil, da je bil Benussijev protest miren in korekten, ali sedanjí moment da je zahteval, da izbruhne protest iz užaljene duše. Glede trgovcev je dejal Rascovich, da istih ni mogoče obsojati, ako se v trgovini se slovanskimi pokrajinami poslužujejo slovanskih jezikov. (Oho, g. Rascovich, mari železnice ne spadajo v sfero trgovine in mari se slovanski napisi na istrskih postajah postavljajo radi Lahov?! Op. ur.) Sicer pa, je dejal Rascovich, bi bil moral svet. Rybář navesti imena. Svet. Banelli ga je medtem že zavrnil.

Svet. dr. Rybář: Ali, saj je verdar priznal, kar sem rekel!

Nadaljeval svoj govor, je trdil svet. Rascovich, da dvojezične table na koperski in miljski postaji imajo izzivalen značaj. Zaključuje je omenil, da se noče, kakor je trdil svet. Benussi, laško narodnost le zbadati, temveč naravnost zaklati.

Odgovarjal mu je vladni zastopnik, ki je obžaloval, da se trdi, da je vlada hotela laški narod izzivati. Dvojezični napisi so se postavili radi potrebe, ne pa, da bi se koga izzivalo. Sicer pa da stvar zadeva Koper in Milje, ne pa Trsta. Izzivanje od strani vlade ne obstoji; taka beseda je neopravičena in, dejal je, da mora protestirati proti takim izrazom.

Svet. Morpurgo je trdil, da je mestni svet vselej kompetenten razpravljati o stvari, ki se tiče in ki žali laško narodnost.

Svet. dr. Rybář je dokazal, da Banelli ni opovrgel tega, kar je on trdil.

Svet. Rascovich: Svet. dr. Rybář je govoril o političnih osebah, ki se poslužujejo slovenskega jezika in potem o lepakih, ki so priporočali Banellijevo kandidacijo. Ni sicer naravnost obdolžil, pač pa je hotel pokazati, da je Banelli oni proglas molče odobral.

Svet. dr. Rybář: Govoril sem o pri-staših.

Svet. Banelli: Sem dal morda jaz napraviti one lepake?!

Svet. dr. Rybář: Jaz nisem trdil tega, in bi ne mogel trditi, ker me ni bilo zraven.

Svet. dr. Zanolla: Svet. dr. Rybář je govoril tudi o nekem laškem odvetniku, ka-

teri si je dal pisati slovensko pismo. Kadar se kaj takega trdi, treba je navesti imena, okolnosti in dokaze.

Svet. dr. Rybář: Ako se hoče, bom imenoval dotičnika v tajni seji in predložil dokaze.

Zanolla: To ne zadostuje! Za to je treba dejstev, okolnosti in dokazov. Sploh pa bi bil g. Rybář storil bolje, ako bi bil o tej stvari molčal.

Dr. Rybář in dr. Gregorin: Seveda! Mi bi morali vedno molčati!

Svet. dr. Rybář: Ponavljam, jaz sem pripravljen povedati ime in navesti dokaze, z ozirom na okolnost pa, da je dotična oseba moj kolega, kakor odvetnik, ponavljam, da bi bilo bolje, da se ga ne imenuje v javni seji; pripravljen sem pa povedati ime in dokaze g. predsedniku naše zbornice, ki je tudi tu navzoč (dr. Riechetti, op. ur.), ker sem vselej pripravljen, to, kar trdim, tudi dokazati in nisem vajen govoriti laži. (Dr. Gregorin in Dollenz: bravo! Dr. Riechetti je kimal z glavo.)

Na to jasno in odkrito izjavo si nihče od laških svetovalcev ni upal reagirati. Ker se ni več nihče oglašil za besedo, stavil je župan na glasovanje Benussijev predlog glede protesta proti dvojezičnim napisom na postajah v Kopru in Miljah, kateri predlog je bil seveda vsprejet z vsemi glasovi proti glasom naših svetovalcev.

S tem je bila zaključena stvar o tem znamenitem protestu, ki je pa izpal tako klaverno, da bi bili Italijani storili mnogo bolje, ako bi bili modro molčali o tej stvari. Utaknili so le jedno blamažo več v žep, k mnogim drugim.

Omeniti nam je še, da je začetkom seje naznanil župan, da je škedenjski zdravnik suspendiran. Proti koncu seje pa so se rešile še razne druge manj važne zadeve.

Slovenski jezik na trgovinskem sodišču v Trstu. Minoli petek se je vršila — kakor smo omenili že zadnjič — na trž. trgovinskem sodišču razprava, ki je bila važna tudi v jezikovnem obziru. Odvetnik dr. Henrik Tuma je namreč v neki menični tožbi zastopal neko slovensko stranko proti nekemu koperskemu trgovcu, katerega je zastopal odvetnik dr. Silvij Hortis. Sodni dvor je bil sestavljen iz predsednika dr. Fiocchi-ja, svetnika dr. Piccoli-ja in dr. poslance Basevi-ja, kakor trgovskega prisednika.

Ko je predsednik otvoril razpravo, pričel je tožiteljev zastopnik, dr. Tuma, svoj govor v slovenskem jeziku. Posl. Basevi je poskočil, kakor da ga je gad pičil, in je izjavil, da ne more prisostvovati razpravi, ki se vrši v njem nepoznanem jeziku, kateri ni jezik trž. trg. sodišča. Dr. Tuma se seveda ni udal Basevijevi zahtevi, naj govori v laškem jeziku, temveč je povdarjal, da ima pravico govoriti v svojem jeziku, ki je tu deželni jezik! Predsednik je sicer priznal, da ima dr. Tuma pravico govoriti v slovenskem jeziku, ali ga je vsejedno prosil, da bi govoril laški. Kakor se pa dr. Tuma ni dal prej ustrašiti po zahtevah posl. Basevi-ja se tudi pozneje ni dal premotiti po prošnjah predsednika dr. Fiocchi-ja, ravna se po geslu: trd bodi, neizprosno, mož jeklen, kedar ti je braniti časti in pravo jeziku in narodu svojemu! Basevi je žugal, da zapusti razpravo, ako bo dr. Tuma v slovenskem jeziku nadaljeval svoj govor. No, vse te grožnje mu niso pomagale nič in po protestih od jedne in druge strani dal je predsednik poklicati tolmača. Ker je dr. Tuma pomagal tolmaču o prevajanju slovenskega govora na italijanski jezik, izjavil je posl. Basevi, da je to otročja demonstracija, ako noče dr. Tuma govoriti italijanski, ko vendar dovršeno govori ta jezik.

Dr. Tuma je bil radi te izjave ogorčen in je zahteval, da predsednik pozove posl. Basevi-ja radi te žaljive izjave na red. Predsednik se je sprva branil, a je na odločno zahtevo dr. Tume to slednjič vendar-le storil. Dr. Tuma pa se ni mogel zadovoljiti s tem, temveč je zahteval, da se ta ukor zabeleži v zapisnik. Tudi tej zahtevi sta se upirala predsednik in Basevi, a slednjič se je moral predsednik udati in je dal ta ukor zabeležiti v zapisnik. Na to je Basevi osramočen ustal in izjavil, da zapusti razpravo. Predsednik ga je opozoril, da ga dela odgovornim za vse konsekvence, ki bi imele nastati vsled tega koraka, ali Basevi se je čutil moralno poraženega in mu seveda ni moglo ostati drugega, nego da je zapustil razpravo. (Ni res torej, kakor trdi »Piccolo«, da je Basevi zbežal v protest proti rabi slovenskega jezika. Saj je

sam pripoznal pravico našega jezika s tem, da je nekoliko časa ostal na razpravi, ko se je govorilo slovenski. Zbežal pa je, ker je bil moralno poražen, zadobil ukor radi svojega nepristojnega vedenja. Razprava se je na to pretrgala in zapričela zopet o podobnem: mesto Bassevija fuigiral je pa kakor trgovinski prisednik Karol Goldschmied, ki ni imel nič proti temu, da je dr. Tuma govoril slovenski.

Tako smo s pomočjo odločnosti in močnega postopanja g. odvetnika dra Tume na trgovinski sodnji zopet izvojevali priznanje našemu jeziku in zlomili upornost laškega fanatizma, ki živi še vedno v veri, da bodo za vedno veljale tu benečanske tradicije in da se bo še nadalje smelo kratiti najprimitivnejše pravo slovenskega domačega prebivalstva.

Taki so! Kadarkoli je »Edinost« tako »starokopitna«, da se drzne povedati svoje menenje o dandanašnjih razmerah na Slovenskem, da torej govori svoje menenje na oboje strani, morete vzeti strup na to, da se bo »Slov. Narod« omejil na to, da bo v svojem znanem — lapidarnem in drastičnem štilu nihal besede tako, da oni, ki ne čita »Edinosti«, mora dobiti utis, da je »Edinost« perfidno in zavratno napadla le narodno-napredno stranko in da je torej proti njej od te strani opravičena tudi najskrajnejša brezobzirnost. Taka je taktika naprednega glasila od nekdaj! In proti temu ni obrambe. To treba torej vsprejemati kakor neizprosno fatum, spoprijazniti se ž njim kakor najbolje veš in znaš, molčati na insinacije ter dalje — govoriti svoje menenje, odkrito in brez strahu! Če se pa kdo hoče še le uveriti, da-li smo grajali slovenske razmere sedanjosti, ali pa le narodno-napredno stranko, naj izvoli še enkrat prečitati ciklus člankov, ki smo ga priobčili v »Edinosti« in ki je donesel cel koš najsočnejših sosis — gospodu Cotiču!

E da, taki so! Brez Cotiča ne gre. To je bilo od nekdaj tako. Kakor ne morejo biti hiše — vsaj porabne ne — brez strehe, tako je ne more biti polemike v »Narodu« proti stvarnim izjavam v »Edinosti« (o čemer pa vprašanje, da-li so iste utemeljene ali ne, spada na drugo stran, ker je to stvar lastnih nazorov, do kakoršnjih ima pravico vsakdo. In tudi »Edinost« menda ni izvzeta iz tega prava) — brez zasramovanja Cotičeve osebe! Mi ne bomo preiskovali tu, da-li je to lojalno, da se vedno in vedno zasramuje oseba radi stvari, za katere je smeti moralno odgovornost nalagati — in se faktično tudi nalaga povsodi, kjer so razmere normalne — le listu kakor takemu?! Marveč konstatujemo tu, da je »Slov. Narod« to pot v nenavadni meri obogatel zaklad terminov in duhovitih oblik za rabo v polemikah. »Edinost« vleče dretos, Tržačani so »politični šostarčki«, ki hvalijo svojo »duševno impotenco«. To so »politični cunjarji«. Cotič je »Sancho Panza«, »prazne glave«. To je Cotičevo »citriranje«. Če takov material s »cepčem desetkrat premlatiš«, ne dobiš drugega »nege plev«. Da »vipavska župnišča« tudi to pot niso izostala, to se uumeje ob sebi, da-si je že blizu 30 let, odkar g. Cotič ni videl nikakega vipavskega župnišča od znotraj, izvzemši jeden jedini slučaj, ko je bil v nekem župnišču po opravilu kakor krstni kum detetu svoje lastne sestre! Mi smo svoje-dobno že konstatirali to in nikdo nam ni mogel oporekati, ali gospodje okolo »Naroda« si mislijo: Reci še enkrat!

Taki so! Tako je bilo vedno. Tudi v zadnji notici v »Slovenskem Narodu«, priobčeni kakor »poglavje o solzarjih«, smo dobili zopet imenitno zafrekacijo na račun osebe Cotiča, ali stvarnega odgovora — nič!!

Brez Cotičeve osebe ne gre, pa ne gre. To pa, pri Bogu, ni dokazom ni »duševne impotence«, ni političnega — »šostarstva«. Brez Cotiča ne gre, pa ne gre. In kakor se ne čudimo, če vidimo kje, da zidarji stavijo hiši — streho, tako se ne čudimo, da je »Slov. Narod« tudi to pot na tak način pokrtil svojo — polemiko!!

Izlet v Gropado. Nikar ne mislite, da se šalimo, ako ravno ob vremenu, kakoršnje je bilo te dni, govorimo o izletu gori v Gropado v V. okraj naše okolice. Ali da se umejemo, niti na misel nam ne prihaja, da bi naše čitatelje sedaj pozivali na tak izlet. Pač pa opominjamo ono slavno magistratovo komisijo, ki ima nalog, da preišče klimatične razmere v Gropadi in tamošnji okolici. Opozarjamo jo, ako je morda pozabila. Te dni je bilo in tudi danes in bo morda jutri še kaj ugodno vreme

za izlet v Gropado. Tu doli je sicer začelo dežiti, ali tam gori bo bržkone tudi danes in jutri dovolj snega in burje tuči, pa še kake! Torej palice v roke in na pot v Gropado slavni potomeci starih Rimljanov! Pa le glejte, da se dobro zapnete, da Vam kraška burja — preveč ne »rahlja« vaših starih latinskih kosti!

Za moško podružnico sv. Cirila in Metodija v Trstu. Gosp. Nazarij Grižon v Dekaniji poslal potom upravnistva »Edinosti« 2 K 32 st., kateri znesek se je nabral o priliki, ko je nekdo kupil žigice družbe sv. C. in Metodija v Kopru. Na poziv v »Edinosti« od 29. jan. 1902 N. N. 10 K.

Srčna hvala!

Blagajništvo.

Drobne vesti. Bežala mu je! Amadeo G., gostilničar v ulici del Bosco, je nanznil na policijo, da mu je njega prilježnica Klara G. ubegla — ali ne sama, temveč s 700 kronami, katere je hranil na svojem stanovanju.

Požar. Sinoči ob 10. uri je gorela mesnica Amodea F. v ulici Caserma. Gasileci, došli na lice mesta, so ogenj kmalu pogasili. Radi potrebnih podatkov je prišel na lice mesta pol. inšpektor Tomsich.

Žrtva dela in burje. Včeraj zjutraj je 32 letni delavec Fran Buza, delujoči v arsenalu Lloyda, padel z neke stavbe vsled silne burje in se smrtno poškodoval. Prvo zdravniško pomoč je dobil v arsenalu, pozneje so ga odpeljali v bolnišnico, kjer je za malo časa potem izdihnil svojo dušo. Zapustil je ženo s štirimi otročiči.

Dražbe premičnin. V torek, dne 4. februarja ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: Vrdele 853, hišna oprava; ulica della Zonta 3, železna blagajna; ulica Canale 7, stroji, glasovirji in pohištvo; ulica Chiozza 14, hišna oprava; ulica Rossetti 4 B; hišna oprava. — Ulica Kandler 7, hišna oprava in gasovir, ob 11. uri predp.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplota ob 7. uri zjutraj 29,7 ob 2. uri popoldne 49,05 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760,5 — Danes plima ob 6,31 predp. in ob 8,09 pop.; oseka ob 0,59 predpoludne in ob 1,05 popoldne.

Društvene vesti.

»Dalmatinski Skup« v Trstu. — Društvo »Dalmatinski Skup« v Trstu je imelo dne 26. I. svojo glavno skupščino, na kateri se je izvolil odbor, ki se je v odbo-rovi seji dne 29. I. 1902 konstituiral takole: predsednik: Ante vitez Vuković-Vučidolski, podpredsednik: Andrija Sirovič, tajnik: dr. Fran Dorčič, blagajnik: Hektor Polić, ostali odborniki: Stjepan kapeta Dabinović, Simo kapetan Milinović, dr. Josip Martinis, Dušan kapetan Mandić, Stjepan prof. Čubretović, namestniki odbor: Roko Maroevič, Filip Ivanišević, Josip Marinković, pregledniki računov: Pavo Tripković, Ugo pl. Struppi, Ante kap. Kozulić.

»Slovansko pevsko društvo« vabi svoje pevke in pevce za danes dne 3. febr. zvečer na izredno skupno pevsko vajo v »Slovansko Čitalnico«. Ker se je naučiti še nekaj novih zborov, nadeja se odbor, da bodo pevke in pevci redno zahajali k vajah, in to tembolj, ko čas koncerta ni več daleč.

Za zastavo »Tržaškega podpornega in bral. društva« se je nabralo: Glavina Ivan 40 st., Pirich Andrej 60 st., Mavrič Josip 20 st., Zonta Matija 40 st., Vouk Josip 20 st., Cotar Ivan 20 st., Velikonja Ivan 20 st., Kraševic Martin 60 st., Kustrin Anton 1 K, Perhave And. 2 K, Šuštaršič Fran 40 st., Koluža Anton 20 st., Albrecht Anton 60 st., Germek Matija 40 st., Siksid Andrej 10 st., Masten Fran 20 st., Buček Peter 1 K 20 st., Rože Miha nabral pri plesnih vajah 2 K 8 st., pri 1. venčku se je nabralo 9 K 66 st., pri plesnih vajah 3 K 36 st.

Skupaj . . . 23 K 50 st.
zadnjič izkazanih 28 „ 90 „

Vse skupaj . . . 52 K 40 st.

Opozarjamo še enkrat na kostimiran ples, ki ga priredi odbor tržaških dam v sredo dne 5. februarja v »Slovanski Čitalnici« ob 9. uri zvečer.

Odbor se je trudil na vso moč, da bo ta ples res nekaj izrednega in da se ga udeleži vsa tržaška elita. Če še upoštevamo, da bo čisti dohodek slovenskim otroškim vrtem v prid, tedaj je pač umevno, da je zanimanje za ples izredno veliko ter je pričakovati, da

se tega plesa udeležijo vsi, ki so dobili vabila. Na veselo svidenje torej v sredo zvečer v »Slovanski Čitalnici«!

ODBOR.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Hrvatska čitalnica »Bratimstvo«** na Voloskem priredi v sredo dne 5. t. m. ples v posloju družbine šole na Voloskem. Gospe in gospice so naprošene, da pridejo na ples v kustimu. Brez vabila ni dovoljen vstop. Začetek ob 9. uri zvečer.

× **Iz Podgrada v Istri** nam pišejo dne 2. februarja 1902: Nisem se torej motil, zatrdil v svojem zadnjem dopisu, da je nemara res zdaj nastopila »prava« zima. Snežinke se posipajo včeraj in danes kakor za plačilo, ker smo dozdej imeli izredno ugodno zimo. Nekje imajo navado oponašati temu mesecu, da ima zvit rep in da rad uganja svoje »špase«. Mi, kakor honetni ljudje mu pač ne bomo greali tega veselja. Za nas je dovolj tolažilna okolnost, da ne bo neskočne »noree bril«, ker je najkrajši med vsemi ostalimi dvanašterimi tovariši svojimi. Menda zato nam je tudi včeraj zjutraj pri-spela b'striška pošta nekoliko popred, nego ima sicer svojo ljubo »navado«. (Pardon! Mi nismo taki natančneži, da pazimo na — urnik, ker se tudi naše žepnice preklicano malo brigajo za srednjeevropski čas!) Zahvalni smo pa vsekakor Bistričanom za uslugo, da so s svojo ne kaj rahlo burjo »pognali« poštni voz naprej; in Kozincev tudi, da so jo nam popoldne — prinesli! Kakó pa bo danes o tem, ne morem poročati nič izve-stnega, kajti gori na oblakih, kakor vse kaže, imajo nove metle in skrbje, da nam ne zmanjka belega — proda.

× **O obletnici smrti pokojnega Andreja Lebana.** Prejeli smo: Prijatelj prijatelja nikdar ne pozablja, ker ljubezen sega tudi onkraj groba. V sredo dne 29. janu-vari, ob obletnici smrti nepozabnega si prijatelja Andreja Lebana, podal sem se bil na Sveto Goro, da položim na grob njegov cvetja srčno-udane hvaležne ljubezni. Klečaje na blagi zemlji, ki pokriva mrtve ostanke uzornega moža, živo sem se spomnil njegove blage dobrotnosti njegovega čistega značaja in britko sem se razjokal po prerano umrlem prijatelju. Ali spomnil sem se tudi najviše cerkvene oblasti v deželi, spomnil sem se vseh neprijateljev in zasledovalcev Pokoj-nega. Vstal sem in neopisna milina se mi je razlila po duši, ko sem si ogledaval lepi krasni spominek, ki so ga pokojnemu bratu in stricu položili sorodniki — sorodniki! — in ne škofija in tudi samostan ne, kakor mislijo in govorijo nekaterniki. Lahko rečem, da je to najlepši spominek na vsem pokopališču. Na njem stoji napis: »Tu v Gospodu počiva č. g. Andrej Leban, rojen dne 13. oktobra 1836. v Žabčeh pri Tolminu, umrl dne 27. januarja 1901. na Mirenskem gradu kakor zadnji vedja svetlišča Matere bože na Sveti Gori pri Gorici«.

Bil je Bogu in ljudem ljub, zato bo njegov spomin blagoslovljen. Eccl. I. Da, res blagoslovljen ostane med svetom Tvoj spomin, o pokojni Andrej, in pobožni romarji, ki so Te dobro poznali, bodo notri v globini srca nosili zapisano Tvoje ime! Tako se te bom tudi jaz spominjal do zadnjega diha in govoril: Bil je pokojni Andrej dober človek, blaga duša, ali tudi mil, drag in zvest — prijatelj.

Prijatelj.

Vesti iz Kranjske.

* **Deutscher Hauskaffee.** V »Sloven-skem Narodu« čitamo, da razni trgovci v Ljubljani uprav usiljujejo to kavo, ki se pro-daja Südmarki na korist. Usiljujejo da jo celo takim, ki izrečno zahtevajo Ciril-Metodijevo kavo. To je že skrajna brezobraznost, ki si jo moremo tolmačiti le po narodnem besnilu, ki se je oprijelo vseh nemških slojev.

Jeden največjih tatar kranjske dežele, 60-letni Anton Preslovšek iz Trzina, je umrl te dni v mariborski kaznilnici.

Razne vesti.

Vitežki Madjar. Te dni se je bil dogodil na ulici v Budimpešti grd prizor, uprav vreden madjarskega viteštva. Vojaški zdravnik Desider Berenczey se je sprl na ulici z ženo nekega poštnega uradnika. Med preprirom pa je zdravnik izvel sabljo in je udaril žnjo — ženo po glavi in rokah. Težko ranjeno ženo so prenesli na nje dom, proti ranilec pa je uvedena preiskava. Poslednji se brani s tem, da ga je žena razžalila. Slab izgovor. Da je žena imela pahljačo pri sebi, bila bi

morda junaškega zdravnika madjarskega — odpihljala. Ali proti goloroki ženi — ne, to je res po madjarski — vitežki!

Brzojavna poročila.

Roparski morilec, ki priznava svoj čin.
DUNAJ 3. (B.) Včeraj so zaprli nek-danjega vodjo motorja na cestni železnici, Ivana Frauscherja, ker je bil na sumu, da je umoril starko Hegerhorst. Frauscher je že priznal svoj čin. Namen da mu je bil le okrašt starko: ker pa se je zbudila in se je bal, da ga izda se svojim klicanjem ter ga pozneje označi, kakor ulomilec, jo je usmrtil. S Frauscherjem so zaprli tudi njega ljubico, Katarino Höflinger, ki je bivala pri umorjeni starki, ker je vedela o činu svojega ljubimca.

Nesreča na železnici.

DUNAJ 3. (B.) Komuniké izdan po južni železnici sporoča: Včeraj predpoludne je na postaji Deutschlandsberg železnice Gra-dec-Köflach aksplodiral kotel neke lokomotive tovrnega vlaka in so bili o tej priliki ubiti strojevodja, kurjač, jeden sprevednikov in je-den magazinirjev.

Konsakracija nadškofa.

LVOV 2. (B.) Danes se je vršila slo-vezna konsakracija novoimenovanega armen-sko-katoliškega nadškofa Teodoroviča. Na ceremoniji so bili navzoči kardinal knezoškof Puzyna, nadškof Bilezewski in mitropolit grof Szeptieki, potem namestnik grof Pininski in načelniki oblastev.

Dogovor glede sueškega kanala.

KAIRA 2. (B.) Danes je bila podpisana konvencija med Egiptom in družbo sueškega kanala.

Snežna lavina.

GRADEC 3. (P.) »Montagszeitung« javlja: V Pliberku pri Beljaku se je usula včeraj lavina, ki je porušila mnogo hiš in zakopala mnogo ljudi. Avtentičnega ni znano še ničesar.

Vojaški oddelek zasut od zameta.

JOKOHAMA 2. (B.) Oč vojaškega od-delka 210 mož, katerega so dne 23. t. m. pri Aomori zajeli zameti so se mogli rešiti, kolikor je znano do sedaj le štirje častniki in 7 mož. Ostalo moštvo je zgubljeno, ker novi zameti onemogočujejo vsako rešilno delo.

Posredovanje nizozemske vlade za mir v južni Afriki.

PARIZ 3. (B.) Kakor javlja »Gaulois« je nizozemski ministrijski predsednik dr. Kuyper priročil nekemu sodrniku rečenega lista, da nizozemska vlada ni dobila do sedaj nikakega odgovora od londonske vlade, ni uradnega. Zato so, ker je težko misliti na indiskrecijo londonskega kabineta vse vesti o vsebini an-gleškega odgovora neosnovane.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
 z omejenim jamstvom
 naznanja slovenskemu občinstvu, da
 je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
 iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
 varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
 katera se nahaja
 v Trstu, Via Piazza vecchia
 (Rosario) št. 1.
 na de (sni strani cerkve sv. Petra).
 Konkurenca nemogoča, ker je blago
 iz prve roke.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Intelligenten mladenič

išče službo pri kaki tukajšnji (ali tudi na de-želi) večji trgovini, kakor provikant; iz za-četka tudi brez plaše. Govori in piše tri jezike. Pismene ponudbe, pod naslovom »Stalno«, naj se pošljejo na upravnistvo »Edi-nosti« — Trst.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
PROTI
 kašlju, griholu, hripavosti, katanu, upa-
 danju glasu, itd. itd.
 zahtevajte vedno
Prendinijeve paštilje
 Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepoved-
 nikih, učiteljih itd.
 Dobivajo se v skatljicah v Prendinjevi lekarni
 v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah
 kakor tudi po celi Evropi.
Skatljica stane 60 stotink.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo. Za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Nepregorljive mrežice.

Vitez D. v Trstu, Ust. N. 1. priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ ki st. shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici dei Torro štev. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in za loga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla „svoji k svojim“ Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 2. adev c. kr. deželne sodnije.)

ak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe karna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. V sprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso ima veliko pekarno in sladničarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčic v kosih in v škatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birmo, krste in druge slavnostne prilike. Vskovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo. Domač malinovec po nizki ceni.

Stroji in tehnični predmeti

vsake vrste iz najboljših tovarn se vdobivajo po tovarniški ceni v zalogi trdke Schivitz & Comp., inženirja Živica v Trstu ulica Ghenga 10 nasproti kavarne Fabris.

Kupi se jeden izvod povesti „Ratimir“. Poprašiti je v našem uredništvu.

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popravilne istega po cenah ki zadovoljeje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu se naznanja, da se od danes naprej točijo sledeča vina: refošk črn po 28 novč., bela rebula iz Brd po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28 novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejenaj vdobi 100 gld. nagrade.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Vetturini ima v zalogi v veliki zbirki pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljše izdelka. V zalogi ima: podobne na platno in šipe, ogledala, zime palatno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke.

Salarini.

Ponte della Fabbra št. 2. vogal ul. Londra z najfinjšimi izdelki v ulici Poste nove 3. (Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od g. 6.50 do 24, za dečke od gld. 4. do 12. suknene jope v velikem izboru od gld. 3. do 8. zimске močne in podšite jope z ovratnikom od astrahana od gld. 5 — 14, ravno take podšite s kožuvinno po gld. 12. — Povrsne suknje v velikem izboru od gld. 18 — 32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene blazice od gld. 2.50 — 4.50, finejše od gld. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let od gld. 2.20 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleskina (zlojdeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.

Črtane močne srajce za delavce gld. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja obleke po meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Konrad Jacopich

trgovec z jedilnim blagom v Trstu, Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, navadnega in najfinjšega olja, najfinjše testenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsu itd. po jako nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Skladišče vina

ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah, fine pašne in desertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Pekarna in sladničarna

Jakob Jellen v Trstu, ulica Sette Fontane št. 13. priporoča 3 krat na dan svež kruh in velik izbor sladčic. Sprejema v pecivo bodi testo za navaden kruh ali sladčice. Zaloga moke iz prvih ogerskih mlinov.

Prvo primorsko podjetje za razpošiljanje in prevažanje pobištva

Rudolf Exner

Trst. — Via della Stazione 1366 — Trst.

Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje pohištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na najboljši način in po zmernih cenah. Nakladanje in prevažanje pohištva po železnici in morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kcvčkov, zabojov, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in kamor si bodi.

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjega. — Najfinjše testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko. Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Važno oznanilo!

Podpisani smatrajo si v dolžnost javiti slavnemu občinstvu, da so dalmatinska črna, bela, Opolo in istrska vina, ki se prodajajo v njihovi zalogi v Trstu, ulica delle Legna št. 6 (v dvorišču), analizovana in stavljeni pod stalno kontrolo zavoda za kemično analiziranje, ovlaščenega od c. kr. avstrijskega ministerstva za notranje stvari. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka za pristnost vina. To določbo je izdalo visoko c. kr. ministerstvo za notranje stvari radi pregestega kvarjenja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kdor si torej vkupi vino v naši zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovij, nego da je vino čisto in paravno, da se sme z mirno vestjo dajati bolnikom in in konvalescentom, vsled česar se mora zahtevati vedno le garancijsko znamko.

Z vsem spoštovanjem

Braća Buj,
Split-Trst.

Odlikovan z dvema zlatimi in bronastimi kolajnami

Fran Hlavaty

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angležkem in francoskem vzorcu izdeluje po meri cenj. damam in gospodom kakor tudi za otroke. Delo okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali druge zbohe.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ivan Angeli

ulica Canale 5

zraven cerkve sv. Antona novega

je edini tovarnar čopičev vseh vrst in ščetk, nahajajoč se na tržaškem trgu ter zamore konkurirati z vsakomur.

VELIK IZBOR velikih ščetk od grive ali korenika tudi malih. Angleške ščetke za čistiti obuvala, neprelomljivi ameriški glavniki, angleške ščetke za zobovje čistiti, specijalizirane za parfumiranje angleškega in domačega izdelka vse po jako znižanih cenah.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Proti malekrovnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede deklce se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvih kinina.

Steklenice po kron 1-20, 2 — in 3-60.

Vdobja se samo v

LEKARNI RAVASINI

v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.

Postne pošiljave s povzetjem.

„Andemo de Franz“

krčma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

Bela vipavska liter po 36 kr.
Črna istrska „ 36 „
Istrski refošk „ 48 „

Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah. Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr., črno istersko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni.

Josip Furlan, lastnik.

„Edinost“

se prodaja zraven že v znanih tabakarnah tudi J. Kramar v Rojanu in Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Po nizki ceni.

Via Nuova, nasproti lekarne Zanetti.

Velikanski izbor

naočnikov in malih očal najnovejše in najmodernejše oblike

z najbolj čistimi lečami in od pravega kristala o nikeljastih, jeklenih, zlatih in srebrnih okovih, zdravniško predpisani od 25 nč. naprej.

Velikanski izbor daljnogledov za gledališčen, kraje in morje z akromatičnimi lečami, kakor tudi barometrov, termometrov za meriti vročino človeke ali zraka od 35 nvč. naprej.

Izbor povekševalnih leč

in velikanski izbor modernih lornjet (očala, rocem za ženske) od 1 gld. naprej.

Prodaja na debelo razprodajalcem. Cene jako ugodne. — Sprejemajo se poprave

Izza mnogo let preskušeno domače zdravilo

Frana Wilhelm

lekarnarja

c. in kr. dvornega zalagatelja

Neukirchen, spodnje avstrijsko.

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj

Zavitak K 2.— Poštni zavitek 15 zavitkov K 24.

Wilhelmov želiščni sok

1 stekl. K 2.50. Poštna pošiljatev 6 stekl. K 10.

C. in kr. priv.

Wilhelmova tekoča maža „Bassorin“

1 škatljica K 2. Poštna pošiljatev 15 kom. K 24.

Wilhelmov obliž

1 škatljica 30 stot. 1 ducat škatljice K 7.—

5 ducatov škatljice K 30.—

Poštna pošiljatev franko zaboj v vse avstro-ogerske postaje.

Vdobja se v mnogih lekarnah v znanih originalnih paketih, kjer jih pa nimajo se pošiljajo.

VEKOSLAV PLESNIČAR

ulica Giulia št. 25.

Podružnica: Molin grande št. 16 B.

Opozarja na svojo trgovino in bogato zalogo kolonijalnega blaga, jestvin in delikates.

Cena brez konkurence.

NB. Sprejemam naročila tudi po pošti.

Samo 16 K.

Naznanjamo vsem večakom, častnikom poštini, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo opreli edino razprodajo novoznajdene originalne genske 14-karatne remont. ure zlatega elektro-plaque, „sestav glashütte“. Te ure imajo protimagnetne precizne k

urni stroj so najtanjše regulirane in preskušene in dajamo z vsako uro 3-letno pisano jamstvo. Okrov ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovčkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in vsaki uro ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6 mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pism. Cena uri za gospode ali dame le 16 kron poštini in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejam mošnjček od usnja. Krasne in moderne verižice od zlatega plavce za gospode ali dame (tudi ovratnjice) po 3 — 5 — in 8 — K. Ako ura ne ugaja, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštne povzetju ali predplačili.

Naročbe je pošiljati na Razpošiljanje ur „Chronos Basel (Svica). Za pisma v Svico je staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novot za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 1/4 %	3-mesečni " 2 1/4 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske valjave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnoso 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Cikročni oddel.

v vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznico

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave, Reko kako v Zagreb, Arad, Bieliz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Lince, Olomou, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjmi.

jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati pa srebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodbi

ZALOGA DALMATINSKIH VIN

iz lastnih kletij

in

ISTRSKI TERAN,

ki se toplo priporoča družinam, gosp. krčmarjem in restavracijam.

Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

Narodne obleke

(kostumi).

Podpisani javlja, da ima na razpolago 20 narodnih oblek, (12 ženskih in 8 moških) katere izposojuje po primerni odškodnini toliko narodnim društvom, kolikor tudi posameznikom. Oglasiti se je vsaki dan od 8.—9. zjutraj in od 5. ure pop. naprej pri slugi Delalskega podpornega društva, ulica malega mlina št. 1, I. nadstropje.

ODBOR

pavškega društva „Kolo“ v Trstu.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX